

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobců: a) O. N.
b) nezletilý K. NA.
zastoupení Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**, IČ 00007064, Nad Štolou
936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 12. 2018, č. j. OAM-558/ZA-ZA11-
ZA10-2018, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobcům udělena mezinárodní ochrana dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Uvedené rozhodnutí napadla žalobkyně a) jménem svým a svého nezletilého syna [žalobce b)] v celém rozsahu včas podanou žalobou, v níž namítala, že byli v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany zkráceni na svých právech. Žalovaný dle jejího názoru porušil ustanovení § 2 odst. 1, § 3, § 50 odst. 2, 3, a 4, § 52 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, dále ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, článek 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, v němž je zakotven princip non-refoulement, článek 3 Úmluvy o právech dítěte a články 2, 3 a 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobkyně a) [dále také jen „žalobkyně“] má za to, že v jejím případě existují důvody pro udělení mezinárodní ochrany dle ustanovení § 12, § 14 a § 14a zákona o azylu, které správnímu orgánu sdělila a doložila listinnými důkazy. Během s ní provedeného pohovoru popisovala své problémy týkající se porušování náboženské svobody její a její rodiny, etnické nenávisti, neposkytnutí ochrany jejím právům ze strany orgánů veřejné moci domovského státu a dále závažné zdravotní problémy své a svého syna. Připomněla, že byla v zemi původu celkem dvanáctkrát fyzicky napadena pro svou muslimskou víru a pro čechenskou národnost jejího syna. Některé útoky byly natolik intenzivní, že ohrožily její život, a daly by se klasifikovat jako pokus o vraždu (např. při jednom z nich utrpěla tři bodné rány). Podobně byl několikrát napaden i její nyní devítiletý syn, který rovněž utrpěl bodná poranění. Žalobkyně také unikla žhářskému útoku, který měl za cíl spálení jejich domu, avšak namísto toho shořel dům sousedů. Uvedla, že mezi pachateli útoků byli i příslušníci policie. Útoky byly spáchány v rozmezí tří let před jejím útekem ze země původu. Mnohokrát se obrátila na policii a na prokuraturu, ale žádné z podaných oznámení nebylo řádně prošetřeno, státní orgány jí a jejímu synovi neposkytly žádnou ochranu.
3. Žalobkyně má vzhledem k výše uvedenému za to, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, neboť má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů etnických a náboženských. S ohledem na prožitá traumata a se zřetelem k závažným zdravotním problémům jí samotné i jejího syna má rovněž za to, že jim měl být udělen humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu, s jeho možným udělením se žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně nevypořádal. Alternativně žalobkyně namítá, že z výše uvedených důvodů jí hrozí při návratu do země původu vážná újma dle § 14a zákona o azylu, spočívající v hrozbě nebezpečí zavraždění, mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Rovněž má za to, že jejich vycestování zpět do vlasti by bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte a dále čl. 2, 3 a 8 Úmluvy).
4. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby, odkázal na obsah správního spisu, zejména na vlastní výpovědi žalobkyně a) a na odůvodnění napadeného rozhodnutí, na jehož správnosti setrval. Shrnul podstatné závěry odůvodnění napadeného

rozhodnutí s tím, že jasně a srozumitelně vyhodnotil, proč v případě žalobců neshledal naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem. Uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobců o mezinárodní ochranu je nebezpečí jim hrozící ze strany skupiny osob, s nimiž měli před odjezdem z vlasti problémy, a to z důvodu osobní zášti těchto osob vůči lidem pocházejícím z Čečenska.

6. Ve vztahu k neudělení azylu žalobcům dle § 12 písm. b) zákona o azylu, žalovaný zopakoval, že žalobkyní popsané problémy ve vlasti (opakované ponižování, vulgární nadávky, výhrůžky zabitím a pokus o zabití ze strany skupiny osob) nelze podřadit pod pojem pronásledování ve smyslu uvedeném v § 2 odst. 4 zákona o azylu. Žalobkyně ani její syn se v době pobytu ve vlasti nestali z důvodů taxativně uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu terčem adresného zájmu státních orgánů své vlasti či jiných skupin, které by byly ve své činnosti státními orgány podporovány. Podle názoru žalovaného žalobci v souvislosti s tvrzenými problémy ve vlasti nevyužili všech dostupných prostředků, které jim nabízí a poskytuje právní řád země jejich původu k ochraně práv a svobod. Stejně jako v napadeném rozhodnutí zopakoval, že žalobkyně měla v případech, kdy se setkala se zneužíváním policejní moci příslušníky policie, řešit svou ochranu za pomoci k tomu kompetentních ruských státních orgánů [odkázal na *Informaci Evropského azylového podpůrného úřadu, Ruská federace – Státní aktéři ochrany*, kapitola Ministerstvo vnitra a policie, z března 2017, z níž vyplývá, že ruské bezpečnostní složky mají nastavený systém, který má vést k potírání možných nelegálních postupů jednotlivých policistů, a že existují mechanismy vnitřního a vnějšího dohledu nad výkonem policejních činností. Z uvedené informace dále vyplývá, že oběti policejního zneužívání (aktivními i nečinnými způsoby) mohou podat stížnost k Vyšetřovací komisi nebo Kanceláři státního zástupce]. Žalovaný poukázal i na to, že žalobci mimo problémů s uvedenou skupinou osob ve vlasti žádné jiné problémy neměli. Z vlasti odcestovali bez potíží. Žalobkyně své problémy lokalizovala pouze na území a okolí vesnice Novoje, a výslovně popřela, že by kdy měla v Rusku jakékoli jiné problémy či dokonce problémy s policií, soudy nebo jinými státními orgány. Žalovaný připomněl, že institut azylu je opodstatněn až v okamžiku, kdy pronásledovanému cizinci nemůže poskytnout ochranu vlastní stát. Poukázal na možnost vnitřního přesídlení jako způsobu vyhnutí se případným problémům, a v této souvislosti na několikaměsíční pobyt žalobců v Čečensku či ve Vladivostoku, kde žádné potíže neměli. Tvrzení žalobkyně, že by i na těchto místech mohli mít problémy, a proto raději z vlasti vycestovali, považuje žalovaný za spekulativní. Za nelogický postup žalobkyně, pokud vnímala problémy popsané správnímu orgánu za život ohrožující, považuje žalovaný její opětovný návrat s jejím tehdy sedmiletým synem právě do místa všech jejich tvrzených problémů. V této souvislosti poukázal rovněž na to, že žalobkyně kvůli uváděným problémům pravidelně vozila svého syna do školy do Moskvy, kde žádným problémům nečelili.
7. Ve vztahu k humanitárnímu azylu žalovaný připomněl ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu v tom smyslu, že se uděluje jen v ojedinělých a velmi závažných případech, kdy je např. žadatel v situaci bezprostředního ohrožení života či v případech nemožnosti po návratu do vlasti dosáhnout na nutnou adekvátní péči. To však není případ žalobců. Žalobkyně v průběhu správního řízení výslovně uvedla, že ve své vlasti pravidelně navštěvovala lékaře, užívala předepsané léky a že jí ve vlasti byla poskytována potřebná zdravotní péče. Rovněž jejímu synovi se ve vlasti dostávalo potřebné zdravotní péče, a i v budoucnu by se mohl v Rusku léčit. Žalovaný odkázal na ustálenou na

judikaturu Nejvyššího správního soudu, týkající se posuzování humanitárního azylu (viz také níže).

8. K tvrzenému porušení čl. 8 Úmluvy žalovaný poukázal na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, v níž se uvedený soud otázkou, jaké situace mohou vytvářet rozpor s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, a otázkou možného porušení čl. 8 Úmluvy v případě vycestování žadatele o mezinárodní ochranu, mnohokrát zabýval, a to například v rozsudku č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, v němž uvedl: *„Samotná nutnost vycestování cizince do země původu při neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany a za situace, kdy cizinci nesvědčí žádný jiný důvod k zákonnému pobytu na území ČR, totiž tomuto cizinci neznemožňuje, aby si po návratu do země původu nepožádal o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona o pobytu cizinců.“* Obdobně pak Nejvyšší správní soud formuloval své závěry k možnému zásahu do rodinného a soukromého života a současnému porušení mezinárodních závazků, kterými je vázána Česká republika, i ve svém usnesení ze dne 24. 8. 2016, č. j. 1 Azs 153/2016 – 26, v němž soud opětovně poukázal na svůj rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, a v němž shrnul: *„Tento typ doplňkové ochrany byl již mnohokrát předmětem řízení před Nejvyšším správním soudem (srov. např. rozsudky ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 7 Azs 41/2010 – 69, či ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28, č. 2836/2013 Sb. NSS). Stěžovatelovy námitky ohledně jejího neudělení nevyvolávají žádné otázky, které by nebyly již judikaturou řešeny.“* Dále žalovaný uvedl, že z judikatury správních soudů rovněž vyplývá, že čl. 8 Úmluvy, kterého se žalobci ve své žalobě dovolávají, neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi, a že uplatnění takové povinnosti státu se přitom vykládá velmi přísně. *„Neudělení mezinárodní ochrany zpravidla neznamená natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby byl rozporný s mezinárodními závazky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. O povinnosti státu respektovat volbu země společného pobytu osob lze uvažovat v naprosto výjimečných případech, například tehdy, má-li cizinec manželku, která je českou občankou, s níž se mu na území České republiky narodila dcera, přičemž zdravotní stav manželky je závažný a neumožňuje jí starat se o dítě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Azs 256/2014 – 27).“* Pokud přesto žalobci odmítají svůj návrat do vlasti a hodlají žít v České republice, je dle názoru správního orgánu nutné, aby si svůj další pobyt vyřešili za pomoci příslušných právních institutů, které nabízí zákon o pobytu cizinců.
9. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Replika

10. Žalobkyně shrnula svůj azylový příběh s tím, že pachatelé násilností a útoků vůči ní a jejímu synovi byli dva policisté, nejednalo se tedy o soukromé osoby. Ostatní útočníci byli i děti uvedených policistů, tedy soukromé osoby. Žalobkyně v průběhu správního řízení popsala, jak se domáhala pomoci u policie a jak jí byla tato pomoc odepřena. Uvedla, že ze zprávy ESAO -Ruská federace - státní aktéři ochrany, která je součástí spisového materiálu, vyplývá, že v rámci ruské policie je velmi rozšířena korupce, klientelismus a neexistuje možnost efektivní kontroly činnosti policie. Zpráva mluví o tom, že až 90% případů, kdy nebylo zahájeno trestní vyšetřování, bylo způsobeno právě snahou ukrýt zločiny, jejichž řešení je obtížné. Ve zbytku pak stěžovatel neobdrží vyrozumění včas, aby se proti němu mohl odvolat. Dále se v uvedené zprávě hovoří o tom, že v Rusku je velmi rozšířené policejní násilí a mučení, které zpravidla nebývá

vyšetřováno. Za těchto podmínek dle názoru žalobkyně rozhodně nelze očekávat, že by ruská policie efektivně a nestranně vyšetřila pokusy o vraždu a další závažné násilné trestné činy, kterých se dopustili policejní důstojníci a jejich děti, popř. které byly těmito důstojníky tolerovány. Žalobkyně svá přesvědčivá tvrzení o spáchaných útocích podložila lékařskými zprávami a kopiemi trestních oznámení. Namítá tedy, že žalovaný pracuje s podklady pro rozhodnutí účelově, když z citované zprávy ESAO v odůvodnění napadeného rozhodnutí vyvodil zcela opačný závěr, a to že „ruské bezpečnostní složky mají nastavený mechanismus, který má vést k potírání možných nelegálních postupů jednotlivých policistů.“ Uvedený postup je v rozporu s ust. § 50 odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný nepřihlížel pečlivě ke všemu, co v průběhu řízení vyšlo najevo a § 68 odst. 3 správního řádu, neboť své rozhodnutí nedostatečně odůvodnil.

11. Žalobkyně namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, neboť nezjistil dostatek informací o postoji ruské společnosti a ruských orgánů veřejné moci k lidem islámského vyznání nebo čečenské národnosti, a to jak ve vztahu k možnému pronásledování a diskriminaci, tak ve vztahu možnosti vnitřního přesídlení. Odkázala na současně přiložené zprávy (zpráva Center for Strategic and International studies: Religion and-Violence in Russia, 2018 a zprávy Minority Rights Group - Protecting the Rights of Minorities and Indigenous Peoples in the Russian Federation: Challenges and Ways Forward, 2014), v nichž se hovoří o násilí páchaném z důvodu náboženských a etnických, přičemž oběťmi těchto útoků jsou nejvíce lidé pocházející z formálně muslimských oblastí - Severního Kavkazu a Střední Asie. Dopady čečenských válek přesahují území Čečenska, neboť Čečenci jsou často spojováni s terorizmem kdekoli v Rusku.
12. Žalobkyně má za to, že problémy, kterým byla při pobytu ve vlasti vystavena, zcela jistě dosahují intenzity pronásledování a vážné újmy, a že „unesla svou část důkazního břemena“ a z její strany byl naplněn důkazní standard obou forem mezinárodní ochrany. Odkázala v tomto směru na judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. na rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č.j. 2 Azs 71/2006, či ze dne 3. 9. 2008, č.j. 5 Azs 66/2008). Další judikatorní odkazy se týkají posuzování jednání policistů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2009, č.j. 4 Azs 72/2008-100 nebo ze dne 28. 2. 2007, č.j. 4 Azs 146/2006-100), a plyne z nich, že jednání policistů není jednáním soukromých osob a že jednání jejich rodinných příslušníků může být rovněž přičítáno státu. Pokud je žadatel příslušníkem menšiny diskriminované státními orgány, pak po něm nelze žádat, aby se na tyto orgány obracel s žádostí o pomoc a tím méně, aby využil všechny dostupné prostředky. Z další odkazované judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 28. 2. 2007, č.j. 4 Azs 146/2006 nebo č.j. 1 Azs 40/2007) dle žalobkyně vyplývá, že pro účely posouzení existence možnosti využití vnitrostátní ochrany před nestátními původci pronásledování nestačí, pokud se žalovaný zabývá pouze tím, jak vypadá systém poskytování ochrany před kriminálním jednáním v dané zemi, sěžejní je posouzení, jak tento systém funguje v praxi a zda samotný žadatel mohl spoléhat na to, že jemu konkrétně by zabezpečil účinnou ochranu před pronásledováním. Žalovaný v rozporu s touto judikaturou dospěl k odlišnému názoru, že žadatel musí za každých okolností využít všech prostředků ochrany, které mu právní řád v zemi původu poskytuje, přičemž svůj závěr odůvodňuje judikaturou Nejvyššího správního soudu z let 2004-2006, která byla žalobkyní citovanými rozsudky překonána.
13. Žalobkyně uvedla, že svou žádost odvozovala od pronásledování, kterému ona a její syn byli vystaveni z důvodu islámského vyznání a čečenské národnosti syna. Uvádí, že

v souvislosti s jejími problémy by jí nepomohlo ani případné vnitřní přesídlení. Poukázala na obecnou zášť, kterou lidé v Rusku proti lidem čečenské národnosti chovají, přičemž se markantněji projevuje u příslušníků ozbrojených složek, kde nezřídka slouží veteráni z čečenské války. Ti se pak dopouštějí jednání, které na vlastní kůži zažila žalobkyně i její syn. Obává se, že i v případě přesídlení by byla vypátrána jejími pronásledovateli na základě registrace k pobytu a následně i se synem zavražděna. Žalobkyně upozornila na uplatnění pravidla „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“. Dále citovala judikaturu Nejvyššího správního soudu soudů k otázce vnitřního přesídlení (např. rozsudek ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, nebo ze dne 11. 9. 2015, č. j. 2 Azs 147/2015-52 či ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74).

14. Žalobkyně dále „vedla na pravou míru“ svá tvrzení obsažená v protokolu o pohovoru, kdy na otázku: „*Ve Vladivostoku a v Čečensku jste měli nějaké problémy?*“ měla dle protokolu odpovědět „*Policie ve Vladivostoku mi řekla, co tam děláme, já jsem řekla, že chci uchránit syna. Ale policisté mi řekli, že tam mohu mít také problémy s Čínany třeba.*“ Žalobkyně nyní tvrdí, že ve skutečnosti říkala něco jiného, avšak její odpověď byla pravděpodobně špatně přetlumočena nebo zapsána. Namítla, že nezmiňovala žádné potenciální problémy s Čínany, ale popisovala událost, kdy k ní ve Vladivostoku přišel policejní důstojník, ptal se jí, co tam dělá, ona mu vyložila své problémy a důstojník jí řekl, že on sám proti ní nic nemá, ale že si je vědom toho, že žalobkynin popisovaný problém (nevraživost válečných veteránů sloužících u policie vůči Čečencům) existuje, že ji její pronásledovatelé mohou vystopovat na základě evidence obyvatel, a že „*kdyby přišla jiná směna, (myšleno jiní policisté) mohli by jí nakonec najít mrtvou na hranicích Číny.*“ K tomu dodala, že Vladivostok se nachází blízko hranic s Čínou. Zmiňovaný důstojník pak žalobkyni doporučil, aby utekla z Ruska. Žalobkyně dále uvedla další skutečnost, o které si myslí, že ji při pohovoru sdělila, (obsahem protokolu však není), a to, že následkem druhého útoku na ni a na jejího syna v lednu 2017 zemřel její otčím, který při útoku bránil jejího syna vlastním tělem.
15. Namítla, že její případné přesídlení do Čečenska není možné, neboť v Čečensku není dostupná zdravotní péče jejích závažných zdravotních problémů. Tato by byla dostupná pouze s vynaložením velkých finančních prostředků, kterými žalobkyně nedisponuje. Vzhledem ke konzervativnímu charakteru tamní společnosti navíc ženám není umožněno vykonávat většinu zaměstnání. Žalobkyně má rovněž strach z toho, že příbuzní jejího syna z otcovy strany by jí v souladu s místními zvyklostmi syna odňali s odůvodněním, že je „jejich“ a žalobkyni by řekli, ať si najde jiného manžela. Žalobkyně si je vědoma toho, že protokol podepsala i s výše uvedenými nepřesnostmi a mezerami, což bylo způsobeno tím, že jí bylo ze strany správního orgánu sděleno, že na zpětné přetlumočení pohovoru není čas. Protokol si přečetl pouze tlumočník a ten konstatoval, že je úplný.
16. Žalobkyně závěrem shrnula, že má jednoznačně za to, že intenzita útoků, které byly na ni a jejího syna spáchány, dosahuje intenzity pronásledování, stejně jako intenzity vážné újmy. Útoky byly páčány za účasti či s vědomím policejních příslušníků a její pokusy o využití vnitřní ochrany se setkaly s neúspěchem. Existuje přiměřená pravděpodobnost, že při návratu do vlasti bude opět pronásledována, a reálné nebezpečí, že v souvislosti s tímto pronásledováním jí bude způsobena vážná újma v podobě zabití, mučení či jiného nelidského a ponižujícího zacházení. Žalobkyně rovněž dostatečně podložila svůj postoj k možnosti vnitřního přesídlení. Je proto přesvědčena o tom, že jí a jejímu synovi měla být udělena mezinárodní ochrana ve formě azylu, alternativně doplňkové ochrany,

přičemž to, že jim udělena nebyla, je výsledkem výše uvedené nezákonnosti postupů žalovaného, nerespektováním ustálené judikatury, nedostatečným zjištěním skutkového stavu a účelovou prací žalovaného s informacemi, přičemž závěr žalovaného není dostatečně a přezkoumatelně odůvodněn ve smyslu ust. § 68 odst. 3 správního řádu. Rovněž namítá, že v řízení nebyl dostatečně zohledněn její špatný zdravotní stav za účelem posouzení možnosti udělení humanitárního azylu nebo doplňkové ochrany. Současně přiložila závěrečnou zprávu z její hospitalizace, která její špatný zdravotní stav potvrzuje. Je proto přesvědčena o důvodnosti své žaloby.

V. Jednání soudu

17. Krajský soud věc projednal při jednání za přítomnosti tlumočnice jazyka ruského.
18. Pověřený zástupce žalobkyně odkázal na obsah podané žaloby a repliky a tam citované judikatury, kterou doplnil odkazem na bod 27 preambule kvalifikační směrnice a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2018, č. j. 5 Azs 66/2018 (státní původci pronásledování, neúčinnost vnitrostátní ochrany). Sdělil novou skutečnost na straně žalobkyně, a to že dne 7. 2. 2020 v zemi původu zemřela její matka, která byla těžce onkologicky nemocná. Dva dny před její smrtí ji navštívili původci pronásledování a sdělili jí, že žalobkyni a jejího syna zabili. Přesto, že žalobkyně následující den tuto skutečnosti matce telefonicky vyvrátila, má za to, že utrpený stres měl vliv na její náhlé úmrtí. Žalobkyně setrvala na důvodnosti své žaloby a žalobním petitu.
19. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na napadené rozhodnutí a na písemné vyjádření k žalobě, v němž žalovaný shrnul azylový příběh žalobkyně a vysvětlil, v čem je úvaha žalobkyně stran obecných žalobních tvrzení nesprávná. Repliku žalobkyně žalovaný z větší části považuje za nepřipustné rozšíření žaloby (tj. námitku ohledně pochybností o logičnosti výpovědi žalobkyně, o nově sdělené diskriminaci lidí z Kavkazu, o nově sdělené vadě řízení spočívající v neúplné protokolaci při pohovoru, že zemřel otcím žalobkyně či námitku stran toho, že by snad zpětné přetlumočení pohovoru nebylo žalobkyni umožněno z důvodu nedostatku času). K tvrzení zástupce žalobkyně o již překonané judikatuře namítla, že judikatura neříká, že by jednání policistů mělo být považováno za jednání státu. Žalovaný vysvětlil, že žalobkyni nelze mezinárodní ochranu udělit proto, že nevyužila všech možností, které jí stát k její ochraně nabízí. Skutečnost, že se pokusila o využití ochrany, ještě neznamená, že využila všechny možnosti. Jednání soukromých osob, byť by bylo motivováno různými pohnutkami, xenofobními motivy a podobně, není pronásledováním ze strany státu.
20. Zástupce žalobkyně v reakci na uvedené odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se formulace žalobních bodů (viz rozhodnutí ze dne 24. 8. 2010 č. j. 4 As 3/2018-78, a ze dne 25. 5. 2016, č. j. 3 Azs 30/2016-43) s tím, že dle jeho názoru žalobní body uvedené v žalobě ob stojí požadavkům citované judikatury, v replice je přitom uvedeno pouze jejich podrobnější zdůvodnění a rozvedení bez toho, aby byly vznášeny nové žalobní body.
21. Soud k důkazu konstatoval zprávy, na které žalobkyně odkázala a přiložila ke své replice (citovány výše) a závěrečnou lékařskou zprávu o její hospitalizaci ve Fakultní nemocnici Hradec Králové ve dne 11. 4. 2019 – 12. 4. 2019 (byla přijata k zahájení antivirové terapie chronické virové hepatitidy C, se závěrem, že u ní nevznikla potřeba dlouhodobé péče).
22. Zástupci účastníků učinili závěrečné návrhy v souladu se svými písemnými podáními, náklady řízení nežádali.

VI. Skutkové a právní závěry krajského soudu

23. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů.

A. Skutkový stav věci

24. V přezkumném řízení soud vycházel z obsahu předloženého správního spisu, z něhož ověřil, že žalobkyně a) v žádosti o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále jen „ČR“) ze dne 28. 6. 2018, doplněné dne 3. 7. 2018, a při pohovoru provedeném stejného dne uvedla, že má ruskou národnost, její syn má čechenskou národnost (po svém otci), vyznávají islám. Dále uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení, nikdy nebyla politicky aktivní. Je rozvedená, její bývalý manžel je Čečenec. Ve vlasti žili a byli registrováni k pobytu ve vesnici Novoje, bydleli v rodinném domě společně s její matkou, bratrem a jeho manželkou. Ti žádné problémy ve vlasti nemají.
25. Z vlasti i se synem vycestovali dne 3. 2. 2018 letecky z Moskvy do Prahy, měli česká víza. Následně téhož dne odjeli spolu se ženou, s níž se seznámili v letadle, do Vídně. Tam dne 14. 2. 2018 požádali o azyl, dne 28. 6. 2018 byli na základě dublinského nařízení transferováni do ČR. Ke svému zdravotnímu stavu uvedla, že trpí cukrovkou I. typu, musí užívat inzulín. Dále má problémy s ledvinami, cévní potíže a potíže s játry, po transfúzi krve má hepatitidu typu C, bere léky. Ve vlasti pobírala od roku 1996 až do svého odjezdu invalidní důchod. Její zdravotní potíže a s nimi spojená invalidita pocházejí od události, kdy byla přítomna výbuchu v metru a následně byla 62 dní v kómatu (do té doby byla zdravá). S uvedenými zdravotními potížemi se ve vlasti léčila a užívala pravidelně léky i inzulín. Její syn má problémy s patami a kostmi na nohách, má ploché nohy, léčil se na ortopedii, měl rovněž potíže s dásněmi (v Rusku byl v roce 2011 operován), žádné léky neužívá. Za důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedla obavu o život svůj a svého syna ze strany skupiny místních deseti osob, kterými byli neustále ponižováni a fyzicky napadáni z důvodu jejich muslimské víry (všichni byli Rusové a nenáviděli muslimy) a pro synovu čechenskou národnost (říkali, že v jejich vesnici nebude žít žádný Čečenec). Uvedené potíže začaly v roce 2015 a trvaly až do jejich odjezdu z vlasti (počátek února 2018). Dotyčné osoby je neustále ponižovaly, častovaly je vulgárními nadávkami, vyhrožovaly jim zabitím. Několikrát ji i syna fyzicky napadly a došlo i k pokusu o jejich zabití (oba byli pobodáni), museli vyhledat lékařské ošetření, žalobkyně byla dvakrát hospitalizována. Upřesnila, že lidé, s nimiž měla problémy, byli Rusové, žili ve stejné vesnici, všechny je znala, dva z nich byli příslušníci policie, kteří uvedené problémy iniciovaly (jeden pracoval ve městě Orechovo-Zujevo, druhý ve městě Kurovskoje, viděla je tam osobně, když podávala svá trestní oznámení, která ale vždy zmizela). Osobně s nimi přišla do kontaktu dvakrát, byli v civilu. Fyzicky napadena výše uvedenou skupinou osob (zejména mladými chlapci) byla od roku 2015 celkem dvanáctkrát, naposledy v lednu 2018 (pokaždé se jednalo o jiné lidi, ale ze stejné skupiny). Docházelo k tomu na ulici v jejich vesnici a ve městě Kurovskoje, kam jezdila. Zmínění dva policisté ji nebili, ale přihlíželi. Později uvedla, že jeden z nich ji několikrát také udeřil. Dvakrát došlo k pokusům o její vraždu (v srpnu 2017 a v prosinci 2017) ve městě Kurovskoje, kdy byla na ulici pobodána. V prosinci 2017 obdržel bodnou ránu i její syn. V obou případech byla hospitalizována, pomohla jí jedna žena. Útočníky neviděla, dostala ránu zezadu. Lékařské zprávy u sebe nemá, ukradli jí je v Rakousku. K napadání syna docházelo od ledna 2017 do ledna 2018 asi patnáctkrát. Lékaře navštívili asi pětkrát až sedmkrát (kopie zpráv má doma, nechá si je poslat). Zopakovala, že důvodem jednání uvedených lidí byla její a synova muslimská víra (připustila, že

muslimská víra je v Rusku povolena) a synova čečenská národnost. Řekli jí, že nedovolí, aby vychovávala Čečence a aby v jejich místě bydliště žili Čečenci a muslimové. Ozřejmilo, že její útočníci (či jejich rodinní příslušníci) válčili v Čečensku, a z toho pochází nenávist mezi Rusy a Čečenci. Dokonce chtěli zapálit jejich dům, ale spálili dům sousedů (v září 2017). Muslimskou víru dávala najevo tím, že nosila na hlavě šátek a dlouhé sukně. Do mešity nechodila. Syn víru nijak nepraktikoval a nedával najevo. Ve vesnici s ním nechtěl nikdo kamarádit, protože je Čečenec. Aby ho chránila, vozila ho do školy do Moskvy. Tam žádné problémy neměli.

26. Ve správním řízení dále popsala, že po každém napadení podala na městskou policii v Kurovskoje trestní oznámení (celkem dvanáct), ale nikdo je neřešil. Oznámení byla přijata, ale pak zmizela. Několikrát se byla na policii zeptat na stav věci, ale sekretářka jí řekla, že tam žádná oznámení nejsou a potvrzení o tom, že je žalobkyně podala, sekretářka roztrhala.
27. Dále uvedla, že v březnu 2017 poslala dopis na prokuraturu v Kurovskoje, v němž popsala, co se jí stalo, že podala několik trestních oznámení a nic se dále nedělo. O měsíc později se tam šla osobně zeptat, jak to vypadá s vyřízením její stížnosti. Bylo jí sděleno, že žádný dopis nedostali, ačkoli žalobkyně měla potvrzení z pošty o doručení dopisu. V listopadu 2017 se obrátila na oblastní centrální policejní oddělení ve městě Orechovo-Zujevo (tj. nadřízený orgán městské policie v Kurovskoje) a hledala svá trestní oznámení. Bylo jí sděleno, že tam nejsou a že se má obrátit na policii v Kurovskoje, kde je podávala. Tam však potkala jednoho z policistů (útočníků) a dospěla k závěru, že se spravedlnosti nedovolá. Chtěla se obrátit na prokuraturu, ale od sousedky se dozvěděla, že tam pracuje sestra jednoho z těch policistů, tak žádné další kroky v tomto směru nečinila. Uvedenou situaci už nijak neřešila, na jiné státní orgány se s žádostí o pomoc neobracela a rozhodla se pro odjezd z vlasti. S vyřízením víza a vycestováním z vlasti žádné problémy neměli. V případě návratu se obává, že by je lidé, s nimiž měli problémy, zabili.
28. Součástí správního spisu jsou dále informace shromážděné žalovaným ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci. Při posouzení žádosti žalobců žalovaný konkrétně vycházel z Výroční zprávy Human Rights Watch 2018- Rusko ze dne 18. 1. 2018, ze Zprávy mezinárodní organizace pro migraci (IOM) – Údaje o zemi – Ruská federace, z roku 2017, z Informace Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO) – Zpráva EASO o zemi původu – Ruská federace, Státní aktéři ochrany, kapitola 2.1. Ministerstvo vnitra (MVD) a policie, z března 2017, Zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2018 – Rusko z ledna 2018 a z Informace polského úřadu pro záležitosti cizinců, z června 2014.
29. Žalobkyni a) byla dána možnost dle ust. § 36 odst. 3 správního řádu se s uvedenými podklady seznámit a vyjádřit se k nim, a učinit návrhy na doplnění dokazování. Uvedené možnosti využila, vyjádřila se k ní dříve i nově předloženým materiálům (popsaným na straně 7 napadeného rozhodnutí – 4 kopie trestních oznámení, která podávala na policii v Kurovskoje v roce 2016 a 2017 a potvrzení o tom, že byla policií přijata, potvrzení o poskytnutí zdravotní péče jí a jejímu synovi v Rusku, lékařské zprávy o poskytnutí zdravotní péče v ČR, fotografie „sousedova“ shodělého domu - bez časové stopy či jiné identifikace).

B. Právní úprava

30. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně.

Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.

31. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
32. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, jaký ve správním řízení zjištěný skutkový stav vzal žalovaný za rozhodný, jaké podklady pro rozhodnutí opatřil, a jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech při hodnocení zákonných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany podle §§ 12 až 14b zákona o azylu. Krajský soud konstatuje, že smyslem soudního přezkumu není podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto soud může v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí na toto odůvodnění odkazovat (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, nebo rozsudek stejného soudu ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012-47).
33. Po provedeném přezkumném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba **není důvodná**.
34. Krajský soud předně uvádí, že lhůta pro podání žaloby a případné doplnění a rozšíření žaloby o další žalobní body činí 15 dnů po doručení rozhodnutí (§ 32 odst. 1 zákona o azylu ve spojení s § 71 odst. 2 s. ř. s.). V daném případě žalobkyně a) mohla svoji žalobu, podanou u krajského soudu dne 18. 1. 2019 rozšířit o další žalobní body jen do 25. 1. 2019. Žalobkyně v podané žalobě uvedla výčet a parafrázi zákonných ustanovení, která měl žalovaný v předchozím řízení porušit, namítala, že žalovaný nezjistil řádně skutkový stav věci, nedostatečně se zabýval zprávami o zemi původu a nesprávně posoudil existenci a závažnost důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Po rekapitulaci azylového příběhu vyslovila přesvědčení o splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 14 a alternativně dle § 14a zákona o azylu. Tím také stanovila meze přezkumné činnosti soudu. V podané replice (ze dne 9. 5. 2019) žalobkyně mohla žalobní argumentaci toliko rozvést, nikoli rozšířit o další žalobní body. Některé námitky jsou totiž poprvé obsaženy až v této replice (na to upozornila i pověřená pracovnice žalovaného při jednání soudu), tedy zcela evidentně po uplynutí lhůty k podání žaloby. Z dispoziční zásady a výše citovaného ustanovení s. ř. s. vyplývá, že již v žalobě musí být uplatněny všechny důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí nebo všechny vady řízení, které jeho vydání předcházelo. Krajský soud se proto nebude zabývat novými námitkami žalobkyně uplatněnými až v replice a které se týkají obecně namítané diskriminace lidí ze Severního Kavkazu a Střední Asie, procesních námitek ve správním řízení - tvrzené nepřesné protokolace při pohovoru včetně opomenutí zápisu některých skutečností (úmrtí otčima) a nemožnosti zpětného přetlumočení z důvodu časové tísně a vysvětlování žalobkyně, co svou výpověď správně zamýšlela sdělit (tj. „uvést na pravou míru svá tvrzení v protokolu o pohovoru“).
35. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se „*pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle

ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí „*státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“ Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona „*pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde brozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“

36. Krajský soud ve shodě se žalovaným dospěl k závěru, že žalobci nebyli v zemi svého původu pronásledováni ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobkyně a) výslovně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení, nebyla členkou žádné politické strany či zastánkyní určitých politických názorů. S ohledem na nízký věk jejího nezletilého syna lze uvedený závěr vztáhnout i na něho. Důvody svého odchodu z Ruské federace s touto problematikou nespojovali, aplikace ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu tak na žalobce nedopadá.
37. Žalobkyně v průběhu správního řízení uvedla, že se spolu se synem stali terčem útoků slovních i fyzických ze strany skupiny místních osob (převážně mladých chlapců a dvou policistů), tedy soukromých osob, a to z důvodu jejich muslimské víry a synovy čečenské národnosti. Žalobkyně zároveň vysvětlila, že důvodem nenávisti místních lidí vůči Čečencům obecně je skutečnost, že buď sami nebo jejich rodinní příslušníci se účastnili bojů v rusko-čečenském konfliktu, a z toho pochází nevraživost a nenávist mezi Rusy a Čečenci. Z výše citované definice vyplývá, že o azylově relevantní pronásledování ze strany soukromých osob se jedná tehdy, jestliže by byla jejich činnost státními orgány podporována nebo tolerována, a nebo by stát nebyl schopen nebo ochoten zajistit odpovídající ochranu. Obavami z pronásledování a výhrůžek ze strany soukromých osob a nemožností domoci se ochrany státu se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud ve své judikatuře, v níž uvedl, že soukromé osoby mohou být původci pronásledování pouze za předpokladu, že státní orgány nejsou ochotny nebo odmítají poskytnout pomoc proti takovému jednání, nebo v případě, že takové jednání podporují či úmyslně přehlížejí (viz např. rozsudek ze dne 16. 9. 2008, č.j. 3 Azs 48/2008-57, či ze dne 15. 2. 2017, č.j. 1 Azs 312/2016-31; všechny zde citované rozsudky jsou dostupné na adrese www.nssoud.cz).
38. Krajský soud po pečlivém posouzení žalobkyní předestřené azylové příběhy, aniž by chtěl jakkoli zlehčovat útoky, které žalobkyně v průběhu správního řízení vylíčila, neshledal, že by byly naplněny znaky azylově relevantního pronásledování z důvodů taxativně uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Souhlasí proto s posouzením věci a provedeným zhodnocením žalovaného, že se jednalo o negativní jednání, byť v případě pobodání závažné, ze strany několika soukromých místních osob, které bylo lokalizováno na místo bydliště žalobkyně (obec Novoje a blízké okolí) a že toto jednání nelze připisovat státu, resp. hodnotit je jako pronásledování ze strany státu. Na situaci, kterou v zemi původu zažili žalobci přiléhavě dopadá zhodnocení provedené Nejvyšším správním soudem v jeho rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Azs 266/2004-58, v němž převzal právní názor vyslovený již v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, sp. zn. 6 A 571/94 a podle kterého „[j]e známým jevem v každé zemi, že příslušníci určité

rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních i fyzických útoků, diskriminačních postupů při přístupu ke vzdělání, k výkonu určitých povolání, ba dokonce i přístupu na určitá místa nebo užívání veřejného majetku. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejružnější negativní lidské vlastnosti, samo o sobě to však není ještě pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících, ani v případě masového výskytu těchto jevů za předpokladu, že nejde o jevy státní mocí buď přímo vyvolané, podporované, státními orgány vědomě trpěné či státní mocí záměrně nedostatečně potlačované. Uvedený závěr, byť přijatý na základě dřívější právní úpravy, je použitelný i nyní a je aplikovatelný i na projednávanou věc. Z vlastních vyjádření žalobkyně totiž vyplynulo, že v případě návratu do země původu se obává jednání popsané skupiny soukromých osob, jejichž motivem byla osobní zášť a nenávist (tj. negativní vlastnosti ve smyslu výše uvedeného judikátu) vůči muslimům a Čečencům. Nelze tedy v daném případě přisvědčit žalobkyni, že by jí a jejímu synovi v případě návratu do vlasti hrozilo pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu ve spojení s § 2 odst. 6 téhož zákona. Krajský soud zdůrazňuje, že kromě popsaných potíží žalobci neměli žádné jiné problémy a neměli žádné potíže se státními orgány, policií nebo soudy. Z výpovědí žalobkyně rovněž vyplynulo, že v době, kdy několik měsíců žili ve Vladivostoku (únor až březen 2016) a v Čečensku (květen až září 2016), žádné problémy (jako v místě trvalého bydliště) neměli. Rovněž tak je zřejmé, že v Moskvě, kam žalobkyně svého syna vozila do školy, aby ho ochránila před nenávistným chováním místních lidí a jejich dětí, žádným obdobným či jiným problémům vystaveni také nebyli. Z uvedeného je zřejmé, že žalobci mohli a měli své potíže vyřešit využitím institutu vnitřního přesídlení jako zcela logické ochrany před negativními projevy zášti v místě jejich bydliště. Krajský soud stejně jako žalovaný považuje za zcela nelogické, proč žalobkyně i se synem po dobu dlouhých tří let (od roku 2015 do roku 2018) setrvala a žila v místě, kde se k nim lidé chovali nenávistně z důvodů, o kterých věděla (obecná nenávist vůči muslimům a Čečencům). Z výpovědí žalobkyně je totiž dále zřejmé, že matka žalobkyně, stejně jako její bratr s rodinou, s nimiž žila ve stejném domě, žádné takové problémy neměli. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74 vyplývá, že při posuzování možnosti vnitřní ochrany je nutné posoudit čtyři kritéria: (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele. V případě žalobců jsou dle názoru soudu všechna kritéria splněna.

39. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí (strana 10) rovněž zabýval tím, zda se žalobkyně své problémy ve vlasti pokoušela řešit prostřednictvím právních prostředků ochrany země svého původu. Žalovaný i žalobkyně poukázali na různé rozsudky Nejvyššího správního soudu k posuzování dostupnosti a účinnosti či neúčinnosti vnitrostátní ochrany. Krajský soud v posuzovaném případě dává za pravdu žalovanému v jeho závěru, že žalobkyně v případech, kdy se setkala se zneužíváním policejní moci příslušníky policie v místě bydliště (nebližším městě) měla a mohla svou ochranu řešit za pomoci kompetentních ruských státních orgánů na vyšší úrovni, obrátit se na soud nebo Kancelář státního zástupce (viz informace EASO), a že ke své ochraně nevyužila *všech*

možností, k nimž měla v Ruské federaci přístup, a že po selhání pomoci na nejbližší místní úrovni na další adekvátní (stížnost na zneužití moci ze strany místní policie) a nepochybně účinnější pomoc rezignovala. Krajský soud proto odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č.j. 6 Azs 479/2004 – 41, podle kterého: „*Aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany.*“ Dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2016 č.j. 5 Azs 251/2016-19, v němž je uvedeno: „*Nejvyšší správní soud především podotýká, že již opakovaně zaujal stanovisko k případům, kdy cizinec nevyužije vnitrostátní ochrany v zemi původu proti tvrzenému bezpráví a pak se domáhá mezinárodní ochrany v zemi, kde požádal u udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 6. 2005, sp. zn. 4 Azs 395/2004, vyslovil, že: „Obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátí se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.“ Stejný právní názor zaujal i v rozsudku ze dne 10. 2. 2006, sp. zn. 4 Azs 129/2005. Z uvedeného je zřejmé, že judikatura k danému tématu pocházející z let 2004 a 2006 platí i nadále. Konečně lze odkázat na ještě starší judikaturu, na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 4. 2002, č. j. 6A 709/2001, v němž je uvedeno, že „azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) universálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, třeba i surovým, hrubým, těžce postihujícím jednotlivce nebo i celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem přesně vymezeny, jsou poměrně úzké a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv tak, jak jsou v různých listinách a chartách tato práva uznávána.“*

40. S učiněnými závěry žalovaného, že žalobci nesplňují podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, se soud plně ztotožňuje.
41. Ve vztahu k neudělení azylu dle § 13 (azyl za účelem sloučení rodiny) žalobkyně v žalobě žádné námitky neuplatnila.
42. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany není zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Krajský soud zdůrazňuje, že institut humanitárního azylu byl zákonodárcem určen pro případy, jež nelze podřadit pod žádný z důvodů předpokládaných v ustanoveních § 12 a § 13 zákona o azylu, pokud by současně nebylo humánní azyl neposkytnout. Azyl z humanitárního důvodu je třeba vnímat jako výjimečný a mimořádný institut. Žadatel o mezinárodní ochranu nemá na udělení humanitárního azylu právní nárok. Správní orgán posuzuje, zda se jedná u konkrétního žadatele o případ hodný zvláštního zřetele a teprve následně uváží, zda žadateli udělí humanitární azyl či nikoli. K soudnímu přezkumu rozhodnutí, které je založeno na správním uvážení lze doplnit, že soud takové rozhodnutí přezkoumá pouze po formální stránce, po věcné stránce jen v tom ohledu, zda správní orgán nepřekročil při správním uvážení zákonné meze, tj. zda nevybočil z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je jeho úvaha v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy jeho úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Pokud správní uvážení tyto předpoklady splňuje, není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, a ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 27/2003-55).
43. V rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných*

taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“ Pokud žalovaný v projednávaném případě odůvodnil, že při posouzení rodinné, sociální, ekonomické situace, věku a zdravotního stavu žalobců (správní orgán vzal na vědomí doložený zdravotní stav obou žalobců) neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, soud považuje učiněnou úvahu za správnou a odpovídající zjištěným skutečnostem. Krajský soud konstatuje, že špatný zdravotní stav žadatele o mezinárodní ochranu může být za určitých okolností důvodem k udělení buď humanitárního azylu, anebo doplňkové ochrany. Rozhodovací praxe správních soudů v této otázce reflektuje judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), podle níž může nastat situace, kdy by povinnost cizince vycestovat do země původu vedla (právě s ohledem na jeho špatný zdravotní stav) k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a zásady *non-refoulement*. Takové případy jsou však ojedinělé, i dle judikatury ESLP mohou zdravotní potíže cizince vést k aktivaci čl. 3 Úmluvy a k závěru o nepřípustnosti jeho návratu do země původu jen ve „velmi výjimečných případech“. Podle rozsudku velkého senátu ESLP ze dne 13. 12. 2016, ve věci *Paposhvili proti Belgii*, stížnost č. 41738/10, lze o takovém „velmi výjimečném případě“ hovořit tehdy, kdy je vyhošťována vážně nemocná osoba, u níž závažné důvody zakládají domněnku, že ačkoliv není v bezprostředním ohrožení života, nedostatek vhodné péče či přístupu k ní v přijímající zemi představuje riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života. Zdravotní potíže žalobců těmito kritériím zcela zjevně neodpovídají. Z výpovědí žalobkyně je zřejmé, že v zemi původu byla se všemi svými zdravotními potížemi léčena, byly jí předepisovány léky, které byly dostupné. Až do svého odjezdu ve vlasti pobírala invalidní důchod. Rovněž její syn byl s popsánými ortopedickými potížemi v Rusku léčen. Z lékařských zpráv ohledně léčby žalobkyně v ČR (doložených i v řízení před soudem) nevyplývá, že by se žalobkyně nebo její syn nacházeli v bezprostředním ohrožení života nebo byli odkázáni na nějakou specializovanou léčbu, která by jim nemohla být bez přímého ohrožení života poskytnuta v zemi jejich původu. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu dále platí, že ani nižší úroveň zdravotní péče v zemi původu nezakládá právo na udělení azylu (srovnej např. rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 3 Azs 226/2005 – 68, nebo ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69). Krajský soud uzavírá, že žalovaný měl dostatek podkladů pro případné rozhodnutí ve smyslu § 14 zákona o azylu, při jeho posuzování nevybočil z mezí stanovených zákonem a jeho rozhodnutí je v souladu i s dosavadní ustálenou judikaturou. Krajský soud neshledal v případě žalobců žádnou zvláštního zřetele hodnou okolnost, která by nebyla žalovaným zohledněna nebo dosud judikaturou řešena ani žádný jiný důvod k tomu, aby se od této judikatury odklonil.

44. Vzhledem k nenaplnění důvodů pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, žalovaný v odůvodnění napadeném rozhodnutí posuzoval, zda žalobce nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany, jak ukládá § 28 zákona o azylu.

45. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
46. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
47. V § 14b odst. 1 zákona o azylu je upravena doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny. Proti citovanému ustanovení žalobkyně a) žádné konkrétní žalobní námitky neuplatnila.
48. Krajský soud uvádí, že smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich vycestování. V odůvodnění této části rozhodnutí žalovaný vycházel jak z informací od žalobkyně a), tak z informací získaných v průběhu správního řízení, které soud považuje za dostatečně transparentní, objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a vypořádal se s nimi při posuzování skutečnosti, zda žalobcům hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není, přičemž se z pohledu doplňkové ochrany opětovně zabýval tvrzenými důvody pro udělení mezinárodní ochrany.
49. Krajský soud ve shodě se žalovaným konstatuje, že žalobkyně a) neuvedla a ani soud nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobcům mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma formou uložení nebo vykonání trestu smrti. Žalovaný se řádně vypořádal i s neexistencí hrozby v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání s odkazem na výklad těchto pojmů (ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech) Evropským soudem pro lidská práva. Žalovaný připustil (na podkladě zpráv Výročních zpráv organizací Human Rights Watch a Freedom House z roku 2018), že v Ruské federaci sice není ideální situace v oblasti ochrany lidských práv, z toho však nelze vyvodit obecný závěr, že všichni obyvatelé v Ruské federaci jsou státními orgány pronásledováni ve smyslu zákona o azylu. Z individuálního příběhu žalobců vyplývá, že v zemi svého původu neměli žádné potíže se státními orgány, bez problémů si vyřídili vízum a rovněž bez potíží vlast opustili. Kromě potíží s výše popsanou skupinou soukromých osob, které byly lokalizovány pouze na místo jejich bydliště, žádné jiné potíže ve vlasti neměli. Jak je již uvedeno výše, žalobci mohli potíže s touto skupinou osob vyřešit pomocí institutu vnitřního přesídlení do jiné oblasti rozlehle Ruské federace (jak již v minulosti učinili) a v případě návratu do vlasti se tak zcela vyhnout kontaktu s těmito osobami. Případné potíže pak mohou řešit nikoli pouze na místní úrovni, jak se žalobkyně neúspěšně pokoušela (tuto skutečnost žalovaný ani soud nezpochybnili), ale prostřednictvím k tomu kompetentních státních orgánů (tj. i podat stížnost na jednání příslušníků policie), jak vyplývá z Informace

EASO, Ruská federace – Státní aktéři ochrany, kapitola Ministerstvo vnitra a policie, z března 2017. Ze zprávy IOM – Ruská federace 2017 nevyplývá, že by neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti byli nějakým způsobem perzekuováni, diskriminováni či znevýhodňováni ze strany státních orgánů. V průběhu správního řízení nebylo rovněž prokázáno, že by žalobcům v případě návratu do vlasti hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Není známo, že by se Ruská federace aktuálně nacházela v mezinárodním nebo vnitřním ozbrojeném konfliktu, a nevyplývá to ani z informací o zemi, které žalovaný shromáždil ve správním řízení. Žalobcům tudíž nehrozí vážná újma podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Vycestování žalobců není ani v rozporu s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, žaloba kromě obecné námitky porušení článků Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a Úmluvy o právech dítěte neuvádí žádné konkrétní skutečnosti (právo na zdraví porušeno nebylo, tvrzená nedostupnost lékařské péče prokázána rovněž nebyla - viz odůvodnění výše). Nebyl prokázán ani žádný negativní zásah do soukromého a rodinného života žalobců. Kromě žalovaným odkazované judikatury ve vyjádření k žalobě lze připomenout i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005- 60), v němž se uvádí, že „*Institut azylu není nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na azyl založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „nehumánní“ azyl neudělit“.*

50. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že neshledal žádné vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno na základě náležitě zjištěného stavu věci (§ 3 správního řádu), žalovaný rovněž řádně odůvodnil, proč žalobcům nelze udělit některou z forem mezinárodní ochrany (§ 68 odst. 3 správního řádu), pochybení soud neshledal ani v případě opatření podkladů pro vydání rozhodnutí a jejich hodnocení (§ 50 odst. 3 a 4 správního řádu). Žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

VII. Náklady řízení

51. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti žalobkyním, které ve věci úspěch neměly. Žalovaný náklady řízení nepožadoval, ostatně krajský soud ze správního spisu ani nezjistil, že by mu nějaké náklady nad rámec jeho úřední činnosti v souvislosti se soudním řízením vznikly, proto nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 19. března 2020

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně